

Wpływ wysokich technologii na rozwój mowy dziecka

AGNIESZKA SPADŁO
LOGOPEDA

Rozwój mowy dziecka jest procesem biologiczno-społecznym, który rozpoczyna się już w okresie prenatalnym i intensywnie przebiega w pierwszych trzech latach życia.

Współczesne środowisko wychowawcze jest silnie nasycone nowoczesnymi technologiami, które znacząco wpływają na warunki nabywania języka.

Czym są wysokie technologie?

Wysokie technologie (high-tech) to zaawansowane rozwiązania techniczne oparte na nowoczesnych systemach cyfrowych, informatycznych i telekomunikacyjnych.

Charakterystyka high-tech:

- wykorzystanie technologii cyfrowej
- interaktywność
- szybki przepływ informacji
- multimedialność (obraz, dźwięk, animacja)
- dostępność mobilna

Przykłady wysokich technologii w środowisku dziecka

Smartfony
Tablety

Aplikacje
edukacyjne

Gry komputerowe /
konsole do gier

Telewizja / Telewizory
typu Smart TV

Przykłady wysokich technologii w środowisku dziecka

Komputery
Laptopy

Zabawki dźwiękowe/
interaktywne

Platformy
streamingowe

Media
społecznościowe

Rozwój mowy dziecka – fundamenty

Rozwój mowy zależy od:

- bezpośredniej interakcji z opiekunem
- kontaktu wzrokowego (twarzą w twarz)
- wspólnego pola uwagi
- reakcji zwrotnej (dialogu)
- stymulacji sensorycznej
- prawidłowego słuchu

Mowa rozwija się w relacji – nie w izolacji.

Rozwój mowy

Kluczowe etapy rozwoju mowy i znaczenie interakcji dla dzieci

Rozwój mowy u dzieci jest procesem dynamicznym, który obejmuje kluczowe etapy, takie jak gaworzenie, wypowiadanie pierwszych słów oraz tworzenie zdań. Interakcja z opiekunami jest niezbędna, ponieważ wspiera rozwój językowy oraz umiejętności komunikacyjne, co ma ogromne znaczenie dla późniejszej edukacji i integracji społecznej.

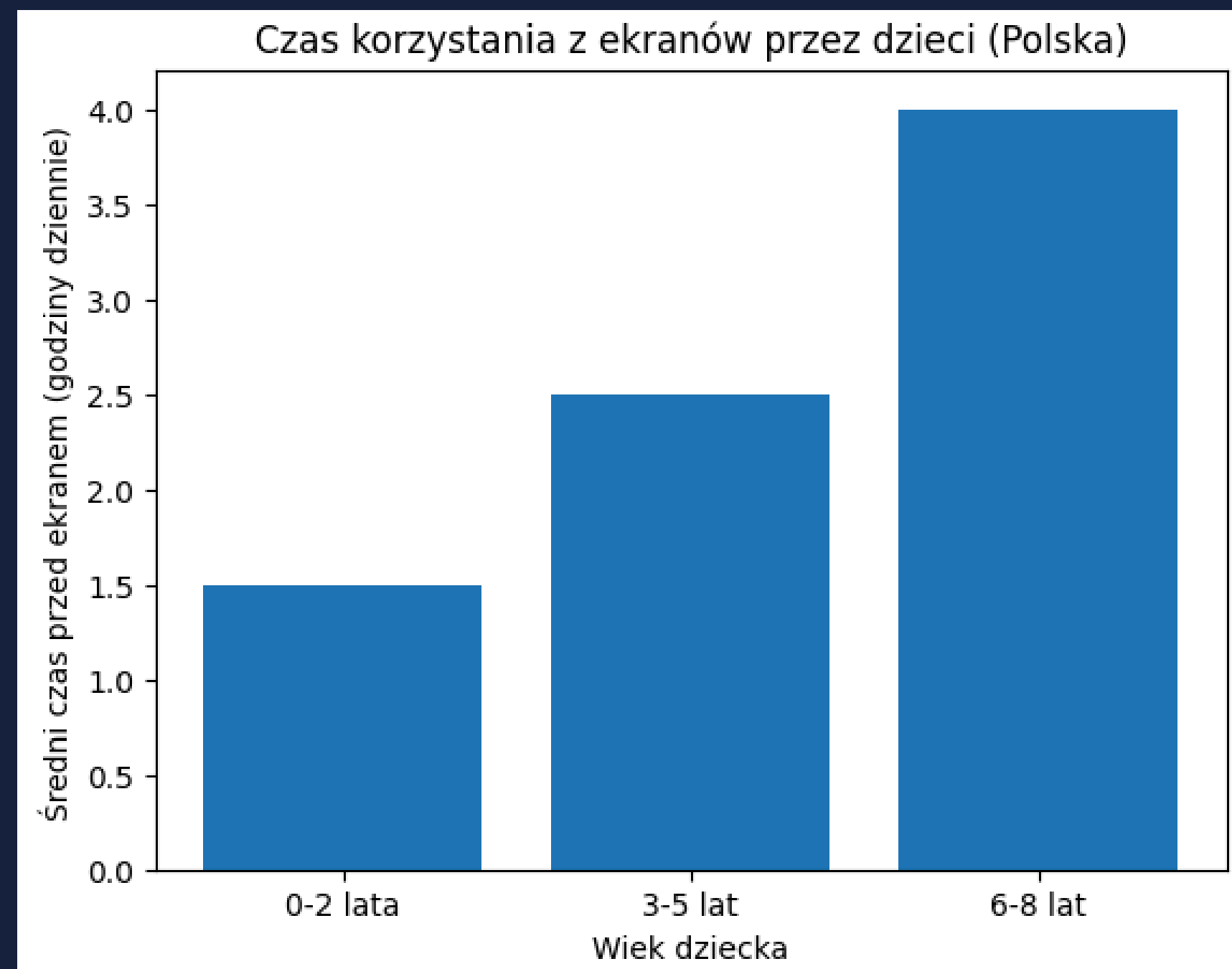
Najnowsze polskie badania

Badania prowadzone przez:

- Fundację Dajemy Dzieciom Siłę
- NASK – Państwowy Instytut Badawczy
- Instytut Matki i Dziecka

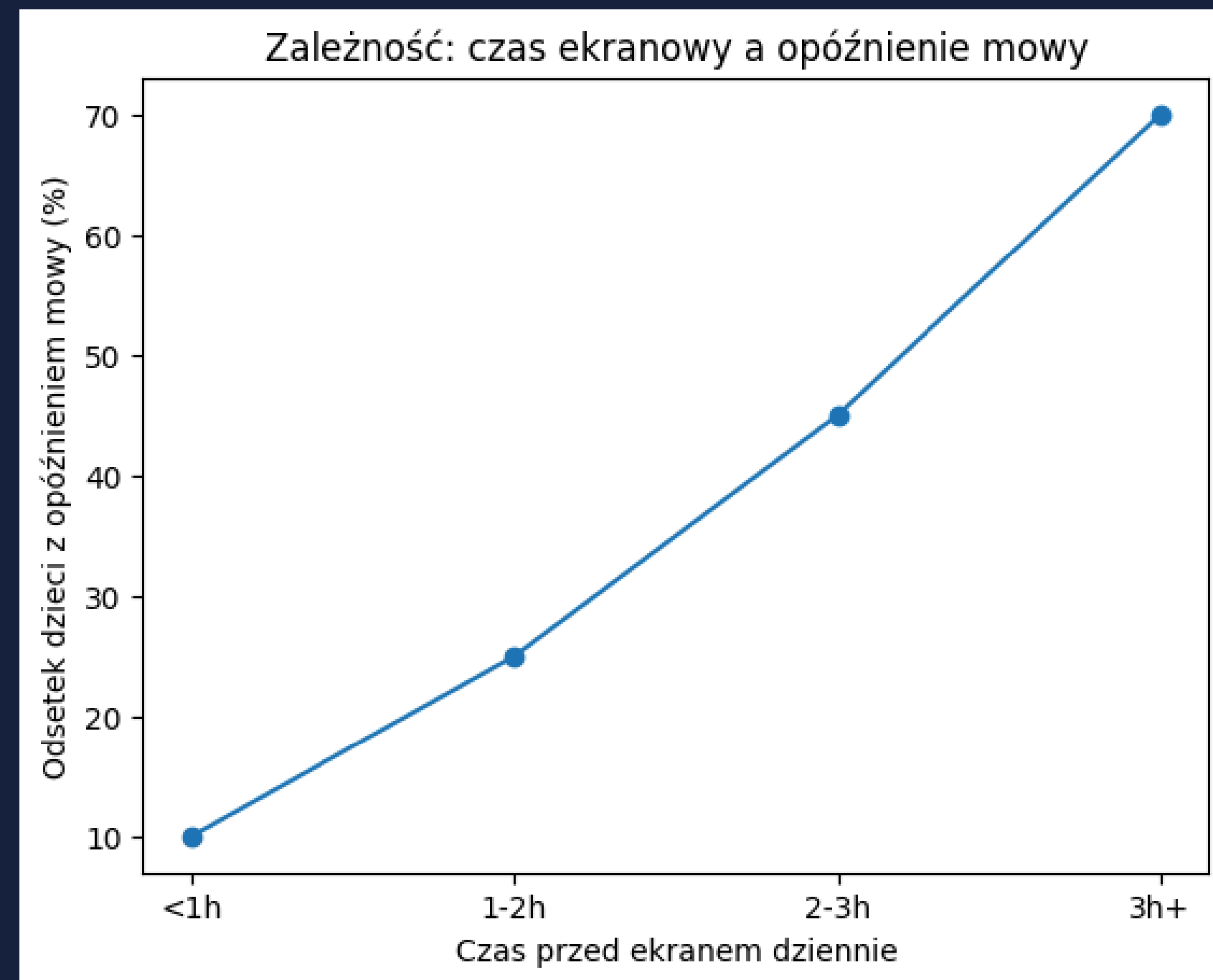
wskazują na:

- rosnący czas korzystania z technologii przez dzieci (kilka godzin dziennie)
- coraz wcześniejszy kontakt dzieci z ekranami
- związek między ekranami a opóźnieniem mowy
- negatywny wpływ na koncentrację i rozwój społeczny

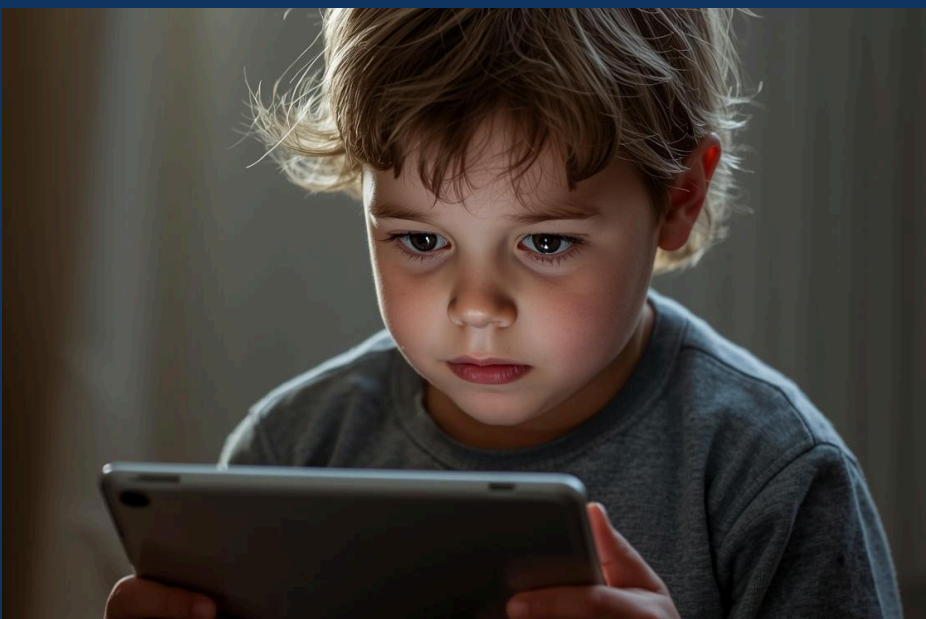
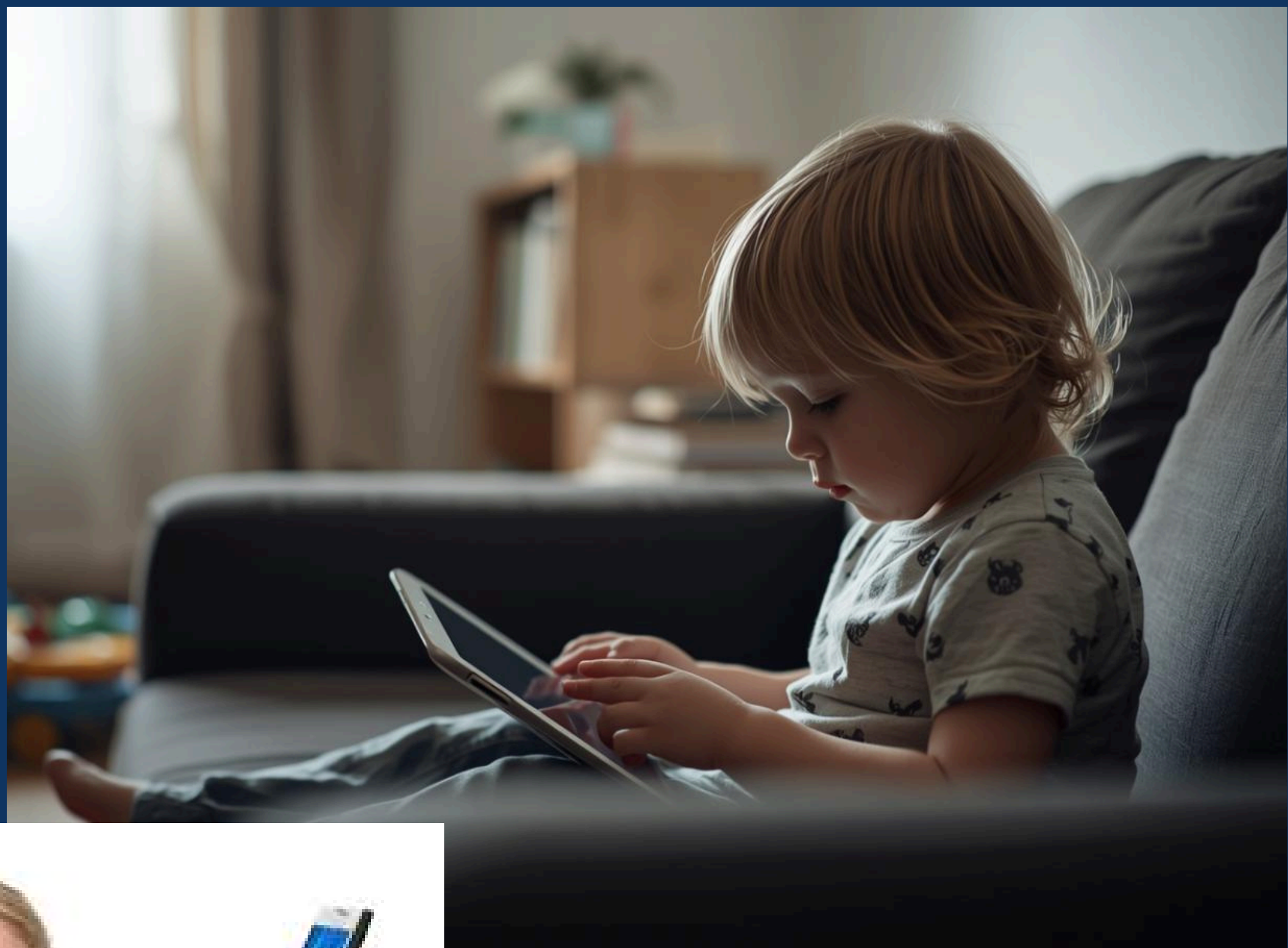
Zależność: ekrany a opóźnienie mowy

„Im więcej czasu przed ekranem, tym większe ryzyko opóźnienia rozwoju mowy”

Mechanizmy wpływu technologii na rozwój mowy.

Badania prowadzone przez prof Jagodę Cieszyńską w Katedrze Logopedii i Zburzeń Rozwoju pokazały, że dzieci, które w okresie niemowlęctwa są poddawane oddziaływaniom wysokich technologii przejawiają wiele niepokojących zachowań wskazujących na opóźnienia lub brak nabywania systemu językowego, zwolniony przebieg rozwoju poznawczego, także zabawy i kształtowania się kompetencji społecznych.

Niepokojące objawy ...

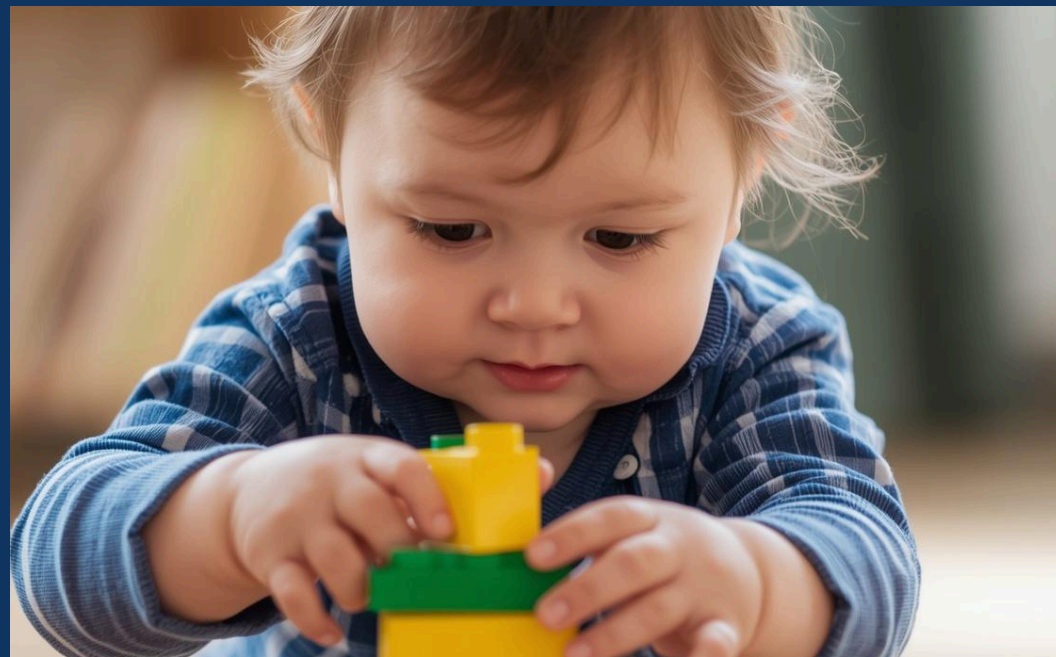
od 4 do 12 miesiąca życia

- brak koncentracji na twarzy dorosłego
- brak uśmiechu na widok znanej osoby
- brak gaworzenia
- brak wsłuchiwania się w głos dorosłego
- brak gestów społecznych
- wolniejszy rozwój dużej i małej motoryki oraz prakcji oralnej

od 1 roku do 2 roku życia

- stan nieustannego rozproszenia uwagi
- sporadyczne reakcje na własne imię wypowiedziane przez rodziców
- brak rozwoju mowy lub opóźniony rozwój mowy
- ograniczony zasób słów
- niechęć do oglądania obrazów statycznych
- brak wspólnego pola uwagi
- brak gestu wskazywania palcem
- brak respektowania reguł społecznych
- zaburzenia łaknienia
- zwolnione tempo formowania się dominacji stronnej

od 2 roku do 3 roku życia

- zaburzony lub zupełny brak naśladownictwa
- zabawa na poziomie dzieci 12-14 miesięcznych
- słaba sprawność manualna
- głębokie trudności w powtarzaniu zdań i sekwencji
- zaburzenia analizy i syntezy wzrokowej
- brak wyboru dominującej ręki
- problemy z rozumieniem sytuacji społecznych
- brak lub trudności z rozumieniem poleceń
- komunikowanie się krzykiem, płaczem lub używanie ręki dorosłego jako narzędzia
- wybiórczość jedzenia
- brak zainteresowania książeczkami

Dzieci w wieku przedszkolnym:

- opóźniony / zaburzony rozwój mowy
- nadwrażliwość słuchowa
- ograniczona kreatywność
- trudności z koncentracją uwagi
- izolacja społeczna
- trudności z relacjami - ograniczenie interakcji z rówieśnikami
- agresja
- apatia i wycofanie
- stała potrzeba "dobodźcowania się"
- problemy emocjonalne- wzrost lęków
- ograniczona aktywność fizyczna
- zaburzenia snu, wady wzroku i postawy itp.

Objawy dziecka z nadmierną ekspozycją ekranową w gabinecie logopedy

Trudności w komunikacji

- ograniczona potrzeba inicjowania kontaktu werbalnego
- trudności we wspólnym polu uwagi
- ograniczona reakcja na imię
- obniżona umiejętność odczytywania mimiki i emocji
- ubogi zasób słownictwa czynnego
- trudności w podtrzymywaniu dialogu
- częste stosowanie pojedynczych słów zamiast zdań
- przewaga komunikacji niewerbalnej

Konsekwencje artykulacyjne

- uproszczenia fonologiczne utrzymujące się dłużej niż normatywnie
- obniżona sprawność narządów artykulacyjnych (mała aktywność oralna)
- częstsze współwystępowanie wad wymowy przy ograniczonej stymulacji werbalnej

Zachowania obserwowane podczas terapii

- szybka utrata zainteresowania zadaniem
- trudności w utrzymaniu koncentracji uwagi
- preferowanie bodźców wizualnych nad słownymi
- obniżona motywacja do komunikacji bez wsparcia multimedialnego
- oczekiwanie szybkiej zmiany aktywności

Trudności w naśladowaniu

- ograniczona zdolność naśladowania dźwięków i sylab
- trudności w powtarzaniu wyrazów i zdań
- obniżona motywacja do podejmowania prób artykulacyjnych

Reakcje emocjonalne

- rozdrażnienie przy zadaniach wymagających wysiłku językowego
- frustracja przy konieczności dłuższego skupienia
- silna potrzeba szybkiej gratyfikacji

Dlaczego rodzice udostępniają dzieciom wysokie technologie?

Najczęstsze powody

- potrzeba zajęcia dziecka podczas wykonywania obowiązków
- chęć uspokojenia dziecka w sytuacji napięcia emocjonalnego
- przekonanie o wartości edukacyjnej aplikacji i bajek
- powszechność technologii w codziennym życiu
- presja społeczna („inne dzieci też korzystają”)
- brak świadomości możliwego wpływu na rozwój mowy
- przekonanie, że zawody związane z branżą technologiczną to zawody przyszłości,

Argumenty rodziców

Moje dziecko nie potrafi
na dłużej na niczym się
skupić, nie chce słuchać,
gdy czytam mu książeczki.
Oglądając bajkę w TV/ na
tablecie potrafi usiąść i z
uwagą słuchać/ zjeść obiad/
zrobić siku do sedesu.
Myślę, że w ten sposób
uczy się skupiać uwagę.

Chcę uatrakcyjnić dziecku czas, nie chcę aby się nudziło.

Muszę na dłużej zająć czymś dziecko, by wykonać swoje obowiązki domowe.
Chcę mieć chwilę dla siebie.

Moje dziecko uczy się kolorów, cyfr, alabetu, nowych słów dzięki bajkom, zabawkom dźwiękowym.

Telewizor jest włączony cały dzień, ale dziecku to nie przeszkadza,
nie patrzy w ekran, bawi się z boku swoimi zabawkami.

Często stosuję zabawki z białym szumem, ponieważ one pomagają mojemu dziecku szybciej zasnąć

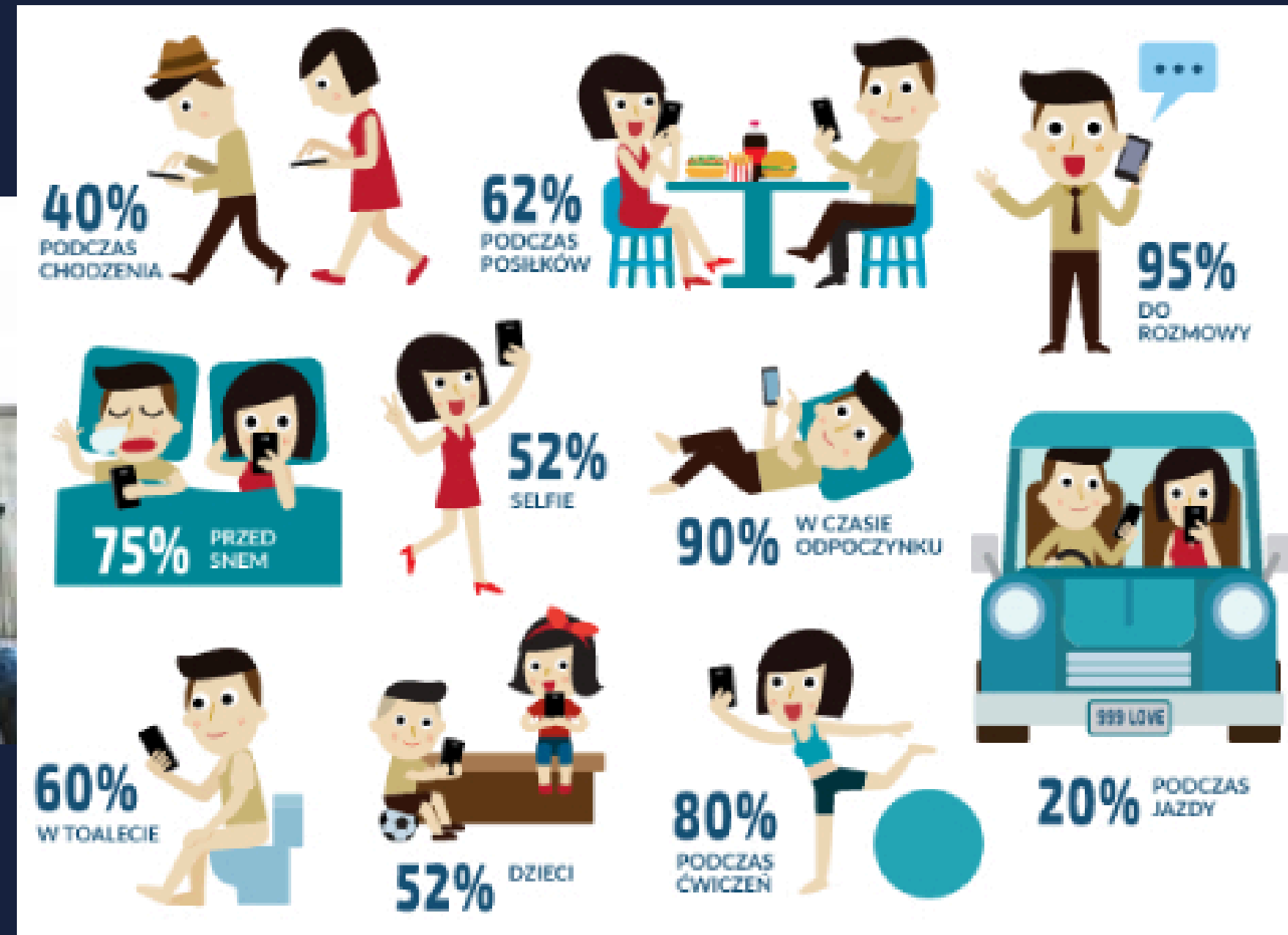
Zawody związane z branżą technologiczną to zawody przyszłości, dlatego chcę aby moje dziecko od najwcześniejszych lat oswajało się z wysokimi technologiami, uczyło się z nich korzystać.

Ryzyko uzależnienia od technologii

Objawy:

- silna potrzeba korzystania z urządzeń
- drażliwość bez dostępu do ekranu
- utrata zainteresowania zabawą tradycyjną
- trudności z samoregulacją
- zaburzenia snu

Czy technologia zawsze szkodzi?

Technologia może:

- wspierać terapię logopedyczną
- uatrakcyjnić ćwiczenia
- wzmacniać motywację

Podsumowanie

Kluczowe informacje na temat wpływu technologii na rozwój mowy dzieci

Wysokie technologie mają znaczący wpływ na rozwój mowy dzieci, prowadząc do niepokojących objawów, takich jak opóźnienia w mowie i izolacja społeczna. Rola logopedów w diagnozowaniu i wspieraniu dzieci w tym kontekście jest niezwykle ważna, aby zapewnić ich prawidłowy rozwój językowy i społeczny.

"Negatywny wpływ mediów na rozwój językowy dziecka jest [...] dwa razy silniejszy niż pozytywny efekt czytania dzieciom książek"

Manfred Spitzer

„Dziecko uczy się mówić od drugiego człowieka, nie od ekranu.”

Bibliografia:

- Światowa Organizacja Zdrowia (2019). Wytyczne dotyczące aktywności fizycznej, zachowań siedzących i snu dzieci poniżej 5 roku życia.
- Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę (2023). Raport: Korzystanie z urządzeń ekranowych przez małe dzieci w Polsce.
- Bednarska N.(2020). "Dziecko-media-rozwód. O konsekwencjach obecności mediów w życiu dziecka" . Warszawa, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.
- Pyżalski, J. (2019). Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży. Kraków, Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
- Wrońska, A. (2020). Dziecko w świecie nowych technologii. Warszawa,Difin.
- Białek, M. (2018). Uzależnienia behawioralne u dzieci i młodzieży. Warszawa, PWN.
- Kaczmarek, L. (red.) (2017). Logopedia. Teoria zaburzeń mowy. Lublin, UMCS.
- Cieszyńska, J., Korendo, M. (2012). Wczesna interwencja terapeutyczna. Kraków, Wydawnictwo Edukacyjne.
- Gruszczyk-Kolczyńska, E. (2015). Wspomaganie rozwoju umysłowego dzieci w młodszym wieku szkolnym. Warszawa, WSiP.

Dziękuję za uwagę

STRONA INTERNETOWA

<https://pppbodzentyn.pl>

E-MAIL

poradnia@pppbodzentyn.pl

TELEFON

(41) 311 50 20